

COVERNOTITIE FAIRFOK

Op de Buitengewone Algemene Vergadering van 15 september as. wordt het projectplan 'Fairfok' met u besproken.

FAIRFOK IS GEEN BESLUIT

Het is een overzicht van maatregelen, toekomstplannen en ambities, geformuleerd door diverse partners¹ in de kynologie op uitnodiging van de overheid. De onderdelen van de Raad van Beheer, opgenomen in Fairfok, zijn voor het overgrote deel goedgekeurd in AV's van de Raad van Beheer. Nog te nemen maatregelen zullen uiteraard in de toekomst aan de Algemene Vergadering (AV) worden voorgelegd!

Bijgaand document is een leeswijzer bij het projectplan 'Fairfok'. Het aangeboden projectplan 'Fairfok' zal als basis blijven dienen voor het toekomstige gezamenlijke beleid van de verschillende partners uit de sector.

In bijgaand document geven wij een toelichting op de aanleiding om het projectplan op te stellen en het proces dat hiertoe gevolgd is.

In het projectplan 'Fairfok' zijn ambities en maatregelen opgenomen van alle betrokken partners. Om transparant en goed inzichtelijk te maken voor welke ambities de Raad van Beheer staat en voor welke activiteiten wij als Nederlandse kynologie verantwoordelijk zijn, hebben wij een splitsing gemaakt. In bijgaand document hebben wij uitsluitend de ambities en maatregelen die bij de Raad van Beheer liggen benoemd; de uitvoering van de ambities en maatregelen van de andere partners ligt uiteraard bij deze partners.

In het onderliggende document lichten wij daarnaast een aantal ambities toe. Zo wordt de context waarin de ambitie gezien moet worden duidelijk. Ook is in een aantal gevallen sprake van een nuancering in de gekozen bewoordingen; dit is ingegeven door de reacties die wij tijdens de eerdere inspraak- en informatieavonden kregen. Ditzelfde geldt voor de maatregelen die beschreven zijn in het projectplan 'Fairfok'. Tijdens eerdere bijeenkomsten bleek er bijvoorbeeld angst te bestaan dat het door 'Fairfok' moeilijk, zo niet onmogelijk, zal worden om een buitenlandse dekru in te zetten. In deze leeswijzer lichten wij toe dat dit niet het geval zal zijn. Het ministerie van Economische Zaken heeft ons laten weten dat deze nuanceringen en iets andere bewoordingen bij hen niet op problemen stuit.

Het projectplan 'Fairfok' beschrijft een groot aantal maatregelen. Niet alleen zijn in deze leeswijzer uitsluitend de maatregelen waarvoor de Raad van Beheer verantwoordelijk is beschreven. Ook is er een splitsing gemaakt tussen reeds bestaand beleid en nieuw beleid. Zo wordt in één oogopslag duidelijk voor welke maatregelen nog instemming van de AV nodig is.

---

¹ De partners zijn Faculteit Diergeneeskunde (Universiteit Utrecht), Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde, Wageningen University & Research Centre, Koninklijke Hondenbescherming, Platform Verantwoord Huisdierenbezit, Stichting Zeldzame Huisdierenrassen, Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren, HAS Hogeschool Den Bosch en Citaverde College.

PROJECTPLAN FAIRFOK

- UITVOERING EN VERANTWOORDELIJKHEDEN RAAD VAN BEHEER -

Aanleiding

Waarom deze maatregelen? De afgelopen jaren is een stevige maatschappelijke discussie ontstaan over de gezondheids- en welzijnsproblemen bij rashonden. Er ontstond een beeld dat rashonden, vooral als gevolg van het eenzijdig fokken op uiterlijke raskenmerken, maar ook als gevolg van inteelt door het fokken met een te kleine en gesloten populatie, per definitie ziek zijn en dat het houden van een rashond vragen om problemen is. Kortom, het imago van de rashond verschoof van *een verantwoorde keuze naar een groot risico op problemen.*

De Raad van Beheer erkent de problematiek ten volle en neemt hierin hun verantwoordelijkheid, vanuit het ethisch besef dat de kynologie dit verplicht is aan de rashond. Vanuit deze morele verplichting neemt de Raad van Beheer *goed gedrag, gezondheid en welzijn van de hond* als vertrekpunt van beleid. Dat betekent dat bij het fokken van honden hun gezondheid, welzijn en sociaal (i.e. rastypisch) gedrag te allen tijde voorop staan.

Omdat de georganiseerde fokkerij i.c. de Raad van Beheer garant staat voor een gestructureerde aanpak, waarin alles in het teken staat van gezondheid en welzijn van de rashond, heeft het ministerie van Economische Zaken het bestuur van de Raad van Beheer gevraagd een voortrekkersrol te spelen bij het komen tot een plan hoe de gezondheid, het welzijn en het sociaal gedrag van honden te borgen. Dit verzoek van de overheid vloeiende voort uit de nieuwe wetgeving die de overheid op dat moment in voorbereiding had (de huidige Wet dieren).

Het bestuur van de Raad van Beheer neemt graag het voortouw in de aanpak van de problematiek; dit geeft ons grip op en de mogelijkheid tot sturen van het proces. Het verleden heeft geleerd dat toen de Raad van Beheer plannen ontwikkelde dit niet tot het gewenste resultaat leidde omdat partijen uit de sector zich niet gehoord voelden en herkenden in de plannen, waardoor de noodzakelijke steun vanuit de sector niet verkregen werd. Omdat de problematiek bovendien verder gaat dan alleen rashonden is de inbreng en de uitvoering van maatregelen door andere partijen uit de sector noodzakelijk.

Alle maatregelen van de verschillende betrokken partijen uit de sector zijn benoemd in het projectplan 'Fairfok'. Het document dat voor u ligt is een nadere uitwerking en nuancering van die aspecten die de Raad van Beheer raken. Het projectplan 'Fairfok', deze nadere uitwerking en alle benoemde maatregelen volgen uit de strategie die door Kay van der Linden is geschetst ('Imago en reputatie van de rashond') op basis van het marktonderzoek verricht door Maurice de Hond en die in 2012 door de AV is vastgesteld. Alle destijds voorgestelde maatregelen zijn in het projectplan 'Fairfok' verwerkt.

Proces

In 2013 werd het bestuur van de Raad van Beheer door het ministerie van Economische Zaken benaderd met de vraag of hij een voortrekkersrol wilde spelen bij het komen tot een projectplan om de gezondheid, het welzijn en het sociaal gedrag van honden in Nederland te borgen. Dit deed het ministerie van Economische Zaken op basis van de nieuwe in ontwikkeling zijnde wetgeving waarin het duurzaam fokken met dieren geregeld wordt.

In oktober 2013 werd een intentieverklaring ondertekend dan wel ondersteund door een groot aantal partners uit de sector. In de intentieverklaring verklaarden deze partijen zich bereid om een gezamenlijke poging te doen om te komen tot nog gezondere en sociale hond in Nederland. De intentieverklaring is overhandigd aan Staatssecretaris Dijkema van Economische Zaken. Deze overhandiging is breed gedeeld met de leden en hun achterban, onder andere via de Raadar, Onze Hond, maar is ook teruggekomen in de landelijke media.

In de digitale nieuwsbrief Raadar is zeer frequent geschreven over het vervolgproces om te komen tot een projectplan. Op 28 november 2014 is het projectplan 'Fairfok' overhandigd aan Staatssecretaris Dijkema.

Het is gebruikelijk om bij breed gedragen beleidsstukken met een politieke lading die door meerdere partijen opgesteld worden het stuk eerst aan de staatssecretaris te overhandigen alvorens het breed te delen met de achterban. Zou je dit niet doen, dan zou de staatssecretaris immers een 'oud' plan in ontvangst nemen. Dit is hoogst ongebruikelijk. Omdat het bovendien voor een zeer belangrijk deel is opgebouwd uit reeds bestaand en door de AV van de Raad van Beheer vastgesteld beleid én het voorbehoud is gemaakt dat voor aanpassingen in het Kynologisch Reglement (KR) in het kader van nieuw beleid toestemming van de AV vereist is, heeft het bestuur gemeend voor deze route te kunnen kiezen. Het bestuur heeft op de AV van juni 2015 aangegeven dat het hem spijt als er leden zijn die zich in deze procesgang niet hebben kunnen vinden.

Uiteraard wilde het bestuur van de Raad van Beheer de rasverenigingen, hun leden en andere belanghebbenden direct na de overhandiging informeren door het projectplan voor een ieder beschikbaar te stellen. In een mailing aan de leden is de overhandiging van het projectplan aan de staatssecretaris aangekondigd, tezamen met een aankondiging voor een inspraak- en informatiesessie. Deze bijeenkomst vond plaats op de dag van de overhandiging en werd bezocht door ca. 25 geïnteresseerden. Deze sessie is in de loop van 2015 gevolgd door een drietal inspraak- en informatieavonden; deze werden bezocht door respectievelijk ca. 80, 50 en nog geen 30 geïnteresseerden.

Daarnaast is er een speciale Raadar verschenen die geheel in het teken van 'Fairfok' en het 'Besluit houders van dieren' stond. Voor het 'Besluit houders van dieren' zijn twee informatiebijeenkomsten georganiseerd door het bureau van de Raad van Beheer in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken, de NVWA en de LID.

Tijdens de diverse rasgroepvergaderingen hebben het bestuur en de directie van de Raad van Beheer 'Fairfok' toegelicht en vragen beantwoord.

Via de website konden eveneens vragen gesteld worden over 'Fairfok'; hierop zijn in totaal 8 vragen binnengekomen.

Tijdens de AV van juni 2015 is er een update gegeven over de stand van zaken betreffende 'Fairfok'.

Het projectplan is eveneens besproken en geëvalueerd in de werkgroep 'Fokkerij en Gezondheid'. Ook het voor u liggende document is met deze werkgroep besproken.

Buitengewone Algemene Vergadering op 15 september as staat eveneens geheel in het teken van 'Fairfok'.

Ambities van de Vereniging Raad van Beheer

Je moet samen een visie en richting hebben om naar toe te willen werken. Door het zetten van een stip aan de horizon kun je concreter naar tussenstappen kijken. Onder ambities verstaan wij het streven naar een ideaalbeeld op langere termijn; het is de stip aan de horizon waar wij naar toe willen werken, maar geen in beton gegoten doelstelling. De ambities hebben geen formele status, zijn niet vastgelegd in reglementen of anderszins in regelgeving, zijn geen maatregelen en dienen ook niet als zodanig geïnterpreteerd te worden.

De lat ligt bewust hoog; dit is om een ieder te prikkelen en uit te dagen om zich ten volle in te spannen om ons gezamenlijke plan tot een succes te brengen.

De ambities van de andere partners, zoals verwoord in het projectplan 'Fairfok' vindt u in dit document niet terug omdat níet de Raad van Beheer maar zijzelf invulling geven aan de realisatie van deze ambities. Het gaat hier om de ambitie 1, een gedeelte van ambitie 3 en ambities 10, 11 en 14

Op basis van de gesprekken en discussies die wij de afgelopen maanden hebben gevoerd, hebben wij de ambities van de Raad van Beheer daar waar nodig verder genuanceerd omdat wij gemerkt hebben dat gekozen bewoordingen tot weerstand leidden bij sommigen binnen de kynologie. De kern van de ambities is ongewijzigd; de bewoording hier en daar aangepast.

Het bestuur van de Raad van Beheer zal er voor zorgdragen dat deze leeswijzer bij de overige partners en het ministerie van Economische Zaken bekend wordt nadat deze besproken is op de Buitengewone Algemene Vergadering van 15 september as.

De ambities (nummering volgt het projectplan 'Fairfok) van de Raad van Beheer luiden als volgt:

Ambitie 2:

In het projectplan 'Fairfok' is de ambitie als volgt verwoord:

Uit ouder onderzoek van E. Gubbels is gebleken dat circa 40 procent van de rashonden in Nederland ziek is. Omdat er geen recente cijfers beschikbaar zijn over de gehele populatie rashonden wordt verondersteld dat dit anno 2014 onveranderd is. In 2019 staat dit percentage op maximaal 25 procent, in 2024 maximaal 10 procent.

Deze ambitie dient als volgt te worden gelezen:

Onder rashonden komen gezondheidsproblemen voor. Er wordt verondersteld dat het gaat om 40% van de honden, maar er zijn geen recente cijfers beschikbaar over de incidentie van rashonden in Nederland. Het incidentieonderzoek van de overheid geeft hier een antwoord op. Het bestuur van de Raad van Beheer gaat er echter vanuit dat dit percentage anno 2015 lager is en durft daardoor de ambitie uit te spreken dat dit percentage in 2019 op maximaal 25% staat en in 2024 op maximaal 10%.

Toelichting op de ambitie

Op basis van ouder onderzoek heeft Ed Gubbels geconcludeerd dat circa 40 procent van de rashonden in Nederland ziek is. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van het bevragen van eigenaren. Er is geen gebruik gemaakt van registratie door dierenartsen.

Op dit moment bestaan er geen valide onderzoeken die een betrouwbaar wetenschappelijk beeld geven over de Nederlandse situatie van de algehele gezondheid van rashonden versus die van look-alikes of kruisingen.

Het Expertisecentrum Genetica voert in opdracht van het ministerie van Economische Zaken incidentieonderzoeken onder verschillende rassen uit. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de registratie door dierenartsen. Rasverenigingen worden betrokken bij het onderzoek vanwege hun specialistische kennis en ervaring. Ook de Raad van Beheer ondersteunt dit onderzoek, onder andere met de controle van de chipnummers van rashonden binnen de onderzochte populatie. De opzet is voor alle rassen identiek. Het incidentieonderzoek moet gezien worden als een nulmeting. Dankzij dit onderzoek komen er per 2015 steeds meer betrouwbare populatiegegevens beschikbaar om incidentie en schadelijke raskenmerken tussen raspopulaties te kunnen vergelijken en daarmee per ras te prioriteren op ernst en frequentie van aandoeningen. Er is reeds een aantal rassen onderzocht, waarbij verreweg het merendeel van de onderzochte honden look-alikes bleken te zijn. Dit betekent dat de look-alikes in sterke mate de uitkomsten van het onderzoek bepalen. Het incidentieonderzoek krijgt in de toekomst een vervolg waardoor voortdurende monitoring over alle rassen mogelijk wordt. Hiermee wordt dus zowel aan de korte termijn behoefte als aan de lange termijn behoefte voldaan.

Als de Raad van Beheer zelf onderzoek naar de incidentie van aandoeningen onder rashonden wil doen, betekent dit feitelijk dat het werk van het Expertisecentrum Genetica door de Raad van Beheer overgedaan wordt. Dit voegt niets toe aan de reeds ontwikkelde informatievoorziening en werkt verwarrend richting de sector en de consument. Daarnaast zal de Raad van Beheer het verwijt krijgen als 'keurder (onderzoeker) van eigen vlees'. Bovendien komen in dat geval de kosten geheel bij de Raad van Beheer (en dus ook de aangesloten rasverenigingen) te liggen. De kosten voor het doen van onderzoek volgens een gestandaardiseerde en geautomatiseerde methode worden geschat op € 500.000,- voor opstart en een jaarlijkse bijdrage van ca. € 100.000,-. De kosten worden nu door het ministerie van Economische Zaken gedragen.

Er wordt door sommigen verondersteld dat het noemen van het percentage uit het onderzoek van Gubbels leidt tot claims, voortvloeiend uit de Wet dieren, het Besluit houders van dieren en het Burgerlijk Wetboek. In alle uitspraken van rechters wordt het feit dat rashonden lijden aan erfelijke aandoeningen inmiddels al gezien als een "feit van algemene bekendheid". Het noemen van het percentage uit het onderzoek van Gubbels door de kynologie is daardoor niet (langer) relevant; de rechter gaat er van uit dat dit zo is en dat iedereen hiervan op de hoogte is. De enige effectieve aanpak om claims te voorkomen, ligt in een oprecht streven van de Nederlandse kynologie naar het terugdringen van erfelijke aandoeningen en schadelijke raskenmerken en transparantie naar de koper op dit vlak. Voor de Nederlandse samenleving moet het een feit van algemene bekendheid worden dat een fokker van rashonden er alles aan doet om gezonde en sociale honden te fokken.

Ambitie 3:

In het projectplan 'Fairfok' is de ambitie als volgt verwoord:

In 2018 zijn bij alle fokkers gezondheid, welzijn en sociaal gedrag van de reu en teef leidend en bepalend voor de fokdoelen; d.w.z. 100% compliance.

Deze ambitie dient als volgt te worden gelezen:

In 2018 zijn bij alle fokkers gezondheid, welzijn en sociaal gedrag van de reu en teef leidend en bepalend voor de fokdoelen; d.w.z. 100% compliance. Fokkers zijn zich ervan bewust dat de hond bij de nieuwe eigenaar, het gezin en de bijbehorende situatie moet passen. Fokkers kunnen advies krijgen welke honden het best in de fokkerij kunnen worden ingezet om problemen te verminderen. De hond moet weloverwogen worden aangeschaft; impulsaankopen passen hier niet bij.

Toelichting op de ambitie

Compliance is het naleven van geldende gedragsregels, wet- en regelgeving binnen een organisatie. 100% Compliance is niet hetzelfde als 100% gezonde honden. 100% Compliance kan men interpreteren als de inspanningsverplichting dat een fokker er alles aan zal doen en alle beschikbare middelen die hem redelijkerwijs ter beschikking staan en - zoals benoemd in de normenmatrix - relevant zijn voor zijn ras zal gebruiken om ervoor te zorgen dat men zo gezond en sociaal mogelijke honden fokt. Er is dus geen sprake van een gezondheidsgarantie, maar zegt uitsluitend iets over de inspanning van de fokker.

Ambitie 4:

In het projectplan 'Fairfok' is de ambitie als volgt verwoord:

De huidige stamboom, afgegeven door de Raad van Beheer, groeit in de periode tot 2018 uit tot een soort 'waarborg': 'Fairfok'. Dat wil zeggen dat de stamboom meer inzicht geeft in de inspanning van de fokker om tot gezonde(re) en sociale honden te komen. Een rashond is een eerlijk en duurzaam gefokt dier met veel aandacht voor gedrag, gezondheid en welzijn van ouderdieren en pups.

De ambitie dient ook op deze wijze gelezen te worden.

Ambitie 5:

In het projectplan 'Fairfok' is de ambitie als volgt verwoord:

In de toekomst is de nieuwe eigenaar van een rashond ervan verzekerd dat zijn hond goed past in zijn nieuwe omgeving, geen abnormaal gedrag vertoont, trainbaar en alert is. De hond functioneert goed in een groep (mensen, honden), is gezond en leeft gemiddeld 11 jaar. Bezoek aan de dierenarts blijft beperkt tot reguliere controle en behandeling. De toename van het inteeltpercentage wordt per ras beperkt.

Deze ambitie dient als volgt te worden gelezen:

In de toekomst weten nieuwe eigenaren van een rashond dat er al het mogelijke is gedaan opdat de hond goed past in zijn nieuwe omgeving, rasspecifiek gedrag vertoont en alert is. De meeste rashonden functioneren vanuit hun oorsprong en aanleg goed in de maatschappij. Niet alle rashonden kunnen vanuit hun oorsprong en aanleg gemakkelijk als huishond gehouden worden. Rashonden hebben een zo lang

en gezond mogelijk leven. Door de diversiteit in levensverwachting bij de verschillende rassen is er geen gemiddelde levensverwachting te geven. De toename van het inteeltpercentage wordt per ras bepaald.

Toelichting op de ambitie

In het projectplan 'Fairfok' is opgenomen dat de hond gemiddeld 11 jaar leeft. Dit is een ambitie, en geen maatregel. De ambitie is in die zin ongelukkig geformuleerd, omdat het door velen ten onrechte geïnterpreteerd wordt als een garantie. Er is geenszins sprake van een verzekering - een garantie - dat de hond 11 jaar oud wordt; het gaat hier om een streven, de stip aan de horizon. We realiseren ons terdege dat er rassen zijn die een gemiddelde levensverwachting hebben die helaas onder de 10 jaar ligt. Het is de wens om als fokker de ambitie te hebben dat alle honden die men fokt een lang en gezond leven hebben. Daarnaast is het zo dat er wetenschappelijk Engels onderzoek is dat laat zien dat de gemiddelde leeftijd van een rashond ca. 12 jaar is. Het is dus geen onmogelijke ambitie. Garanties op levensverwachting of levensduur kunnen echter nooit gegeven worden.

Om goed te passen in de nieuwe omgeving is het van groot belang dat honden op jonge leeftijd socialiseren. Het merendeel van de fokkers van de Raad van Beheer fokt af en toe een gelegenheidsnestje; daarbij verblijft het nest vaak bij de fokker in huis. Dit is belangrijk voor het socialisatieproces. Hoewel iedere hond goed gesocialiseerd moet worden, betekent dit daarmee niet dat iedere hond geschikt is als een 'gemakkelijk te houden huishond'. Sommige rassen zijn in aanleg hiervoor minder geschikt. Dit is rassespecifiek gedrag.

Ambitie 6:

In het projectplan 'Fairfok' is de ambitie als volgt verwoord:

Vanaf 2015 worden rasstandaarden die aanleiding kunnen geven tot welzijnsproblemen, bijgesteld. Als het geen Nederlandse rassen zijn, zullen de welzijnsproblemen die de rassen ondervinden en die een direct gevolg zijn van de rasstandaarden, in internationaal verband besproken worden. Nieuwe rassen kunnen pas worden vastgesteld na kritische beoordeling op de aanvaardbaarheid van de gevolgen voor het dier qua welzijn, gezondheid en integriteit.

De ambitie dient ook op deze wijze gelezen te worden.

Ambitie 7:

In het projectplan 'Fairfok' is de ambitie als volgt verwoord:

In 2016 worden op shows/tentoonstellingen bij de circa veertig aandachtsrassen de besten van het ras beoordeeld door een team van onafhankelijke dierenartsen. Er is gekozen voor 'beste van het ras', omdat het hier gaat om een voorbeeldfunctie. Juist de beste hoort geen overdreven, welzijnsbeperkende uiterlijke kenmerken of afwijkend gedrag te vertonen. Bij een aantal andere rassen worden de besten van het ras steekproefsgewijs beoordeeld door het aanwezige team van dierenartsen. Vanuit de Raad van Beheer zal gekeken worden welke rassen hiervoor in aanmerking komen. Input vanuit maatschappij en partners wordt hierbij gebruikt. Mogelijk dat een dergelijk ras in de toekomst een aandachtsras wordt. Buitenlandse keurmeesters worden over de rassespecifieke aandachtspunten geïnstrueerd voorafgaand aan een hondenshow en ontvangen een vertaling van de rassespecifieke instructies.

De ambitie dient ook op deze wijze gelezen te worden.

Toelichting op de ambitie

Het beoordelen van de besten van een ras bij de aandachtsrassen en het steekproefsgewijs beoordelen bij een aantal andere rassen wordt door sommigen gezien als het diskwalificeren van de keurmeester. Het bestuur van de Raad van Beheer vindt dat de kynologie door deze maatregel veel sterker in de Nederlandse maatschappij en richting de media komt te staan. Nu is de kritiek vaak dat de keurmeesters uit dezelfde wereld komen als de fokkers en zo de "te" overdreven raskenmerken bij de diverse rassen mede in stand houden.

Hoewel de kynologie al geruime tijd werkt aan het verbeteren van de gezondheid van de rashond, het "te veel" overdrijven van raskenmerken bij een grote groep rassen tot het verleden behoort en er voor een aantal rassen rasspecifieke instructies gelden, heeft dit alles nog niet geleid tot een genuanceerder beeld over de rashond en rashondenkeuringen binnen de Nederlandse bevolking.

De Engelse en Oostenrijkse kennelclubs kennen een extra check op 'fit for function' door de dierenarts al enige tijd. Deze extra check blijkt succesvol te hebben uitgepakt als het gaat om de maatschappelijke opinie. Daarom willen wij deze maatregel ook invoeren. Een team van onafhankelijke dierenartsen beoordeelt dan of de 'beste van het ras' geen welzijnsbeperkende uiterlijke raskenmerken heeft. De dierenartsen letten er op of de hond bijvoorbeeld normaal kan bewegen, een normale ademhaling heeft, een normale berimpeling en een losse huid heeft, of de neusgaten goed open zijn en of de ogen open en niet geïrriteerd zijn. Uiteraard wordt de rasstandaard hierbij gerespecteerd. Overigens is in alle rasstandaarden opgenomen dat honden 'fit for function' moeten zijn en zonder overdrijvingen; de raskenmerken mogen het welzijn van de hond nooit beperken.

Gezien de goede vooropleiding en uitvoerige examinering van Nederlandse exterieur keurmeesters, zijn wij er van overtuigd dat de 'beste van het ras' vitale honden zonder overdrijvingen in het uiterlijk zijn. Met de extra check door onafhankelijke dierenartsen nemen wij iedere vorm van twijfel hierover weg en laten wij zien dat wij zeer zorgvuldig handelen. Met deze openheid en transparantie zetten wij de Nederlandse kynologische sterk neer en verankeren wij de toekomst van onze hobby in de maatschappij.

Ambitie 8:

In het projectplan 'Fairfok' is de ambitie als volgt verwoord:
In 2015 weten alle Nederlandse keurmeesters dat gezondheid en welzijn van de hond leidend zijn en dat het uiterlijk pas beoordeeld mag worden als gezondheid en welzijn geborgd zijn: dat wil zeggen 100% *compliance*. Keurmeesters krijgen extra rasspecifieke instructies voorafgaand aan iedere hondentoonstelling en nemen daarnaast deel aan verplichte nascholing.

De ambitie dient ook op deze wijze gelezen te worden.

Toelichting op de ambitie

100% Compliance dient hier te worden geïnterpreteerd als een inspanningsverplichting van alle keurmeesters. Alle Nederlandse keurmeesters streven er naar om gezondheid en welzijn leidend te laten zijn en pas als dit op basis van een uiterlijke inspectie in orde lijkt te zijn, het uiterlijk van de hond te beoordelen.

Ambitie 9:

In het projectplan 'Fairfok' is de ambitie als volgt verwoord:
Het aantal aanwezige Nederlandse keurmeesters op Nederlandse hondentoonstellingen is per 2015 gegarandeerd en afgestemd op het uitgangspunt 'gezondheid en welzijn boven rasspecifieke kenmerken'; op iedere hondentoonstelling heeft minstens 50 procent van de keurmeesters de Nederlandse nationaliteit.

De ambitie dient ook op deze wijze gelezen te worden.

Ambitie 12:

In het projectplan 'Fairfok' is de ambitie als volgt verwoord:

Vanaf 2016 *stimuleren* de Raad van Beheer, de overheid en de branche dat hondeneigenaren een gedrags- en gehoorzaamheidskursus volgen, bijvoorbeeld bij een kynologenclub aangesloten bij de Raad van Beheer volgen. Deze cursus is van een gegarandeerd minimumniveau en -kwaliteit, geborgd door middel van uniforme landelijke toetsing.

De ambitie dient ook op deze wijze gelezen te worden.

Kritiek op de koppeling met de veehouderij

Tevreden pupkopers, gelukkige honden, trotse fokkers. Dat is wat wij willen! En dat is mogelijk. Hiervoor moet een transitieproces op gang komen. Om te leren hoe je zo'n proces moet aanpakken, inrichten en sturen, is in het projectplan 'Fairfok' een vergelijking gemaakt tussen het transitieproces dat binnen de veehouderij heeft plaatsgevonden en de wijze waarop een dergelijk proces binnen de 'hondensector' zou kunnen plaatsvinden. Bij de veehouderij is namelijk een sprekend voorbeeld van een positieve verandering door middel van een transitieproces het Rondeel-ei (quote Trouw): tevreden burgers, gelukkige kippen, trotse boeren. De 'vergelijking' is opgenomen om de verduidelijking te geven over het overeenkomstige proces waarin de hondensector en de veehouderij zich bevinden/bevonden. Het bestuur van de Raad van Beheer is zich er van bewust dat er een groot verschil bestaat tussen de fokkerij van rashonden en de fokkerij binnen de veehouderij. De vergelijking is gemaakt om de overeenkomst van het proces aan te geven. Bij beiden is er de noodzaak van een transitieproces. Beiden hadden last van een negatief imago. In dit transitieproces gaat het om het gezamenlijk met de sector laten zien dat verandering doorgevoerd kan worden en dat het positief resultaat geeft. Een transitieproces geeft een positieve impuls aan het imago. Daarom willen wij in navolging van 'tevreden burgers, gelukkige kippen, trotse boeren' voor het Rondeel-ei 'tevreden pupkopers, gelukkige honden, trotse fokkers' voor de kynologie.

Kritiek op de aandacht voor look-alikes en de internationale hondenhandel

In het projectplan 'Fairfok' wordt stilgestaan bij look-alikes en de internationale hondenhandel. Ten aanzien van het oplossen van gezondheidsproblemen bij look-alikes wordt beschreven dat de Raad van Beheer hierin een rol zou kunnen spelen, bijvoorbeeld door alle honden bij de Raad van Beheer te laten registreren, zodat aan alle honden gezondheidseisen gesteld kunnen worden en deze gecontroleerd kunnen worden op naleven. Aangegeven is dat dit een *mogelijke* oplossing betreft. Voor de consument is gezondheid en welzijn van honden heel belangrijk; gezien de maatregelen die wij al genomen hebben (denk aan de BWG-regels en de locatiecontrole) kan de Raad van Beheer zich hiermee positief profileren richting een breed publiek. Bovendien komt dit tegemoet aan de wens van de kynologie om de

overheid te wijzen op de noodzaak om de oncontroleerbaarheid van de Nederlandse niet-rashondenfokkerij aan te pakken, zodat deze gestimuleerd wordt om over te stappen naar de georganiseerde rashondenfokkerij. Uiteraard zal dit eerst breed met de kynologie besproken worden op het moment dat hieraan mogelijksterwijs in de toekomst invulling gegeven gaat worden.

Met het hoofdstuk over de internationale hondenhandel laten we zien dat de problematiek zich niet tot Nederland beperkt, maar grensoverschrijdend is. Dit om één en ander in een juist perspectief te plaatsen. Daarmee geven we gehoor aan de vraag om de overheid te wijzen op excessen ten gevolge van de internationale hondenhandel.

Maatregelen die de Raad van Beheer reeds genomen heeft

In het projectplan 'Fairfok' is een groot aantal maatregelen opgenomen, die reeds bestaand en goedgekeurd beleid van de Raad van Beheer zijn. Hieronder zetten we ze voor u op een rijtje in dezelfde volgorde als in het projectplan.

Fokbeleid

- Openstellen van de stamboeken: De Raad van Beheer stelt voor alle rashondenpopulaties zo nodig de stamboeken open; dit gebeurt in overleg met en met goedkeuring van internationale partners (buitenlandse kennelclubs) als het gaat om niet-Nederlandse rassen. Voor een aantal rassen is het sinds 2013 mogelijk om honden van een ander ras in te kruisen. Ook is het mogelijk om na aankeuring look-alikes in te zetten voor de fokkerij. De mogelijkheid tot het openstellen van de stamboeken is vastgelegd in de artikelen III.7 en III.14B in het KR. Daarmee is dit **reeds bestaand beleid**.
- Het Basisreglement Welzijn & Gezondheid: In dit reglement is een aantal regels vastgelegd, onder andere met betrekking tot leeftijd van de teef bij het dekken, termijnen tussen dekkingen en het tegengaan van inteelt. Het Basisreglement is vooral bedoeld voor de borging van het welzijn van de teef en is een voorwaarde voor het verkrijgen van stambomen. Dit Basisreglement is al van kracht en is daarmee **reeds bestaand beleid**.
- Verenigingsfokreglement: Alle rasverenigingen hebben voor 1 mei 2013 een reglement moeten opstellen, waarin zij vastleggen op welke wijze er met honden van het desbetreffende ras gefokt moet worden. Het besluit om een verenigingsfokreglement op te moeten stellen, is genomen op de AV van 24 mei 2012. Daarmee is dit **reeds bestaand beleid**.
- Verbreding van de genenpool: Een aanzienlijk deel van de gezondheids- en welzijnsproblemen bij rashonden is het gevolg van een te kleine genenpool. Dit betekent dat de honden die voor de fokkerij gebruikt worden, qua erfelijk materiaal sterk op elkaar lijken en er eigenlijk te weinig variatie is. Een zekere mate van variatie in het erfelijk materiaal is nodig om de populatie gezond te houden. Deze maatregel bestaat uit een aantal submaatregelen die hierin voorzien, te weten:
  - Softwaremodules verwantschap: Deze modules geven inzicht in het de opbouw van een raspopulatie, wat het inteeltpercentage is en hoe verwant de dieren onderling zijn. Deze software komt voort uit het project 'inteelt en verwantschap' en maakt onderdeel uit van het duurzaam fokbeleid, dat is vastgesteld in maart 2010. Daarmee is de uitwerking **reeds bestaand beleid**.

- **Verplichte DNA-test:** Sinds 1 juni 2014 is er een verplichte DNA-afname en -afstammingscontrole voor alle rashondenpups. In de stamboekhouding van de Raad van Beheer wordt afkomst vastgelegd van alle honden geboren uit dekkingen na 1 juni 2014, en heeft hierop een sluitende controle plaatsgevonden. Het besluit voor een verplichte DNA-afname en –afstammingscontrole is genomen op 23 november 2013 en vormt daarmee **reeds bestaand beleid**.
- **Outcross:** Om de genenpool te verbreden, is het noodzakelijk dat ‘nieuw’ DNA in een ras wordt gebracht. Dit kan met een zogeheten outcross, het inkruisen van honden van een ander erkend ras in een bepaald ras. Voordat een outcross kan plaatsvinden, wordt door de rasvereniging(en) een Plan van Aanpak opgesteld; hiervoor is een stramien beschikbaar. Voorbeelden van rassen waarbij outcross door de Raad van Beheer samen met de rasverenigingen worden ingezet, zijn de Saarlooswolfhond en de Wetterhoun. De mogelijkheid tot het doen van een outcross is vastgelegd in de artikelen III.7 en III.14B en is **reeds bestaand beleid**. Overigens is het ook mogelijk om look-alikes na aankeuring in te zetten voor de fokkerij en vinden er ook variëteitskruisingen plaats.
- **Fokken met niet-erkende kleuren en haarvariëteiten:** Binnen de rasstandaard is vastgelegd welke kleuren en/of haarvariëteiten een hond van een bepaald ras mag hebben. Met honden met een niet-erkende kleur of haarvariëteit mag gefokt worden, maar krijgen een vermelding op de stamboom met ‘niet-erkende kleur’ of ‘niet-erkende haarvariëteit’. Het besluit om te mogen fokken met niet-erkende kleuren en haarvariëteiten is genomen op de AV van 28 juni 2014 en nogmaals bekrachtigd op de AV van 20 juni 2015 en vormt derhalve **reeds bestaand beleid**.
- **Convenanten met rasverenigingen:** Als een ras in grote problemen verkeert en het voortbestaan van het ras wordt daardoor bedreigd, kan de Raad van Beheer een convenant afsluiten met de desbetreffende rasvereniging(en). Zo zijn voor zowel de Engelse Bulldog als de Cavalier King Charles Spaniel reeds convenanten afgesloten. De Raad van Beheer heeft ook convenanten met rasverenigingen afgesloten, die het kruisen van verschillende variëteiten (in grootte, haartype of haarlengte) toestaat. Het afsluiten van convenanten is vastgelegd in artikel III.14A van het KR en is door de AV al voor 2007 goedgekeurd. Daarmee vormt deze maatregel **reeds bestaand beleid**.
- **Normenmatrix:** Voor het verkrijgen van een stamboom wordt er sinds 2014 gebouwd aan een Normenmatrix waarin geprotocolleerde en door de Raad van Beheer geadmistreerde gezondheidsonderzoeken zijn opgenomen, mits relevant voor het ras. Iedereen die honden met een stamboom wil fokken, moet uiteindelijk aan de Normenmatrix voldoen. Lidmaatschap van een rasvereniging doet hierbij niet ter zake. Wie niet aan de Normenmatrix voldoet, ontvangt wel een stamboom (afstammingsbewijs), maar daarop wordt aangegeven dat de hond **niet** volgens de eisen uit de Normenmatrix is gefokt. In de AV van 24 mei 2012 is het besluit genomen over de invoering van de verenigingsfokreglementen met daarin de koppeling en verwijzing naar de uiteindelijke invoering van de normenmatrix. Het betreft hier **reeds bestaand beleid**.
Voor het gebruik van buitenlandse dekruen betekent dit concreet dat als het niet mogelijk is om aan de vereiste gezondheidsonderzoeken te voldoen (bijvoorbeeld omdat er in het land van herkomst van de reu geen dierenarts binnen een redelijke afstand beschikbaar is die het betreffende onderzoek kan uitvoeren of omdat het onderzoek niet verplicht is in het land van herkomst van de reu) er voor de pups

van dat nest wél stambomen afgegeven worden, maar dat hierop komt te staan dat niet voldaan is aan de eisen uit de normenmatrix. Wordt met de nakomelingen van deze combinatie gefokt en deze nakomelingen voldoen aan de eisen gesteld aan de normenmatrix, dan ontvangen hun nakomelingen een stamboom waarop is aangegeven dat is voldaan aan deze eisen. Op deze manier is het gebruik van buitenlandse dekreuen niet gelimiteerd tot die honden waarbij de vereiste onderzoeken gedaan zijn.

- ‘Gezondheidsonderzoeken online’: De Raad van Beheer vindt openheid en transparantie belangrijk. Daarom worden de uitslagen van alle geprotocolleerde en door de Raad van Beheer geadmistreerde gezondheidsonderzoeken vermeld op de website van de Raad van Beheer onder ‘Gezondheidsonderzoeken online’. Hierover is besloten in de AV van juni 2008. Dit vormt derhalve **reeds bestaand beleid**.
- Instructie keurmeesters: Het beleid van de Raad van Beheer is er in essentie op gericht om het overdrijven van uiterlijke kenmerken niet langer te belonen; honden moeten ‘fit for function’ zijn. Keurmeesters worden op diverse manieren geïnstrueerd waarop te letten als zij keuren. Dit kan in de vorm van verplichte nascholingsbijeenkomsten, instructies voorafgaand aan een show en voor een aantal rassen is er de reeds bestaande rasspecifieke instructie (zie hierna). De AV heeft in juni 2014 ingestemd met verplichte nascholing voor exterieur keurmeesters. Daarmee is de instructie van keurmeesters **reeds bestaand beleid**.

Uiterlijk en gedrag

- Gedragstest: De Raad van Beheer ziet erop toe dat er tests worden georganiseerd, waarmee het gedrag van potentiële fokdieren kan worden beoordeeld. Het betreft hier een inspanningsverplichting, waarvoor op dit moment geen inbedding in het KR is. Het bestuur van de Raad van Beheer gaat hierover met zijn leden in gesprek. Voor bepaalde rassen geldt overigens een verplichte koppeling tussen het slagen voor de gedragstest en de inzet voor de fokkerij. Op deze manier wordt voorkomen dat ongewenst angstig en agressief gedrag zich in de rashondenpopulatie verspreidt. Dit is **reeds bestaand beleid**.
- Gezondheid, gedrag en welzijn leidend op hondenshows: Uiteraard draait het bij hondenshows om het uiterlijk en presentatie. Maar ook hier geldt: binnen de rasstandaard zijn gezondheid, gedrag en welzijn leidend. Met dit uitgangspunt in het achterhoofd heeft de Raad van Beheer al tal van maatregelen genomen die de gezondheid en het welzijn van honden moeten borgen. Zo zijn er specifieke instructies gemaakt voor rassen waarvan bekend is dat er gezondheids- en welzijnsproblemen voorkomen door het overdrijven van uiterlijke kenmerken. De basis hiervoor is opgenomen in artikel 8 onder h van de Gedragscode voor exterieurkeurmeesters; deze Gedragscode is goedgekeurd door de AV op 24 maart 2010. Dit is derhalve **reeds bestaand beleid**. Daarnaast wordt gestreefd naar ten minste 50 procent Nederlandse keurmeesters. De AV heeft hiertoe besloten op 28 juni 2014. Dit is dus **reeds bestaand beleid**. De Raad van Beheer vindt dat een keurmeester niet de beoordeling ‘uitmuntend’ (de hoogste kwalificatie) mag geven aan een hond die als gevolg van rasspecifieke uiterlijke kenmerken gezondheids- en/of welzijnsproblemen ondervindt. Dit komt ook terug in de Gedragscode Exterieur Keurmeesters, die tussen de Raad van Beheer, de keurmeesters en de rasverenigingen is overeengekomen. Deze Gedragscode is goedgekeurd door de AV op 24 maart 2010. Dit is derhalve **reeds bestaand beleid**.

Daarnaast stimuleert de Raad van Beheer discussies tussen keurmeesters over de relatie tussen rassetypische uiterlijke kenmerken enerzijds en de gezondheid en het welzijn van honden anderzijds. Deze nascholing is goedgekeurd door de AV op 28 juni 2014 en is dus **reeds bestaand beleid**.

- Verdere invulling gedragscode keurmeesters: Omdat het beleid van keurmeesters directe invloed heeft op de inzet van honden in de fokkerij, krijgen keurmeesters per 2015 extra rassetypische instructies in een verplichte nascholing. Deze nascholing is goedgekeurd door de AV op 28 juni 2014 en is dus **reeds bestaand beleid**.

Kennisniveau, houding en gedrag van betrokkenen

- Stelselmatige en objectieve publieksvoorlichting: De Raad van Beheer vindt stelselmatige en objectieve voorlichting aan het publiek over een gezonde en sociale hond van groot belang. Daartoe is hij onder andere voornemens om onder andere een beslisboom te ontwikkelen die een potentiële koper helpt om te bepalen welke hond bij hem past. Voor dergelijke voorlichtingsactiviteiten is geen inbedding in het KR vereist. Bovendien geeft de Raad van Beheer al jarenlang voorlichting en vormt dit dus **reeds bestaand beleid**.
- Intensieve voorlichting aan fokkers: Voor de voorlichting aan fokkers maakt de Raad van Beheer gebruik van diverse kanalen, te weten:
  - Symposium: Sinds 2014 organiseert het Expertisecentrum Genetica ieder jaar in samenwerking met de Raad van Beheer een jaarlijks symposium met workshops om de georganiseerde kynologie en fokkerij te betrekken bij, en op de hoogte te brengen van, de nieuwste ontwikkelingen en methoden die belangrijk zijn bij het bestrijden van erfelijke aandoeningen en schadelijke raskenmerken. Penvoerder is het Expertisecentrum; de Raad van Beheer ondersteunt slechts en loopt hierbij geen risico. Het eerste symposium heeft plaatsgevonden op 18 juni 2014 en vormt daarmee **reeds bestaand beleid**. Er is hiervoor geen inbedding in het KR vereist.
  - Fokkerstour: Deze serie lezingen wordt reeds vele jaren door de Raad van Beheer verzorgd en ieder jaar uitstekend beoordeeld. Fokkers die de lezingen bijwonen ontvangen een bewijs van deelname. De Fokkerstour kan daardoor opgenomen worden in een vorm van verplichte educatie voor fokkers door de RvB of door rasverenigingen. Het vormt daarmee **reeds bestaand beleid**. Hiervoor is geen inbedding in het KR vereist.
  - Kynologische cursussen: Mensen die hun kynologische kennis willen uitbreiden, dan wel verdiepen, kunnen via de Raad van Beheer tal van cursussen volgen. Voorbeelden hiervan zijn Kynologische Kennis 1, Kynologische Kennis 2 en exterieur- en bewegingsleer. Opleidingen zoals CKI (kynologisch instructeur) en gedragsbeoordelaar voor hondentrainers, zijn andere voorbeelden. Alle cursussen worden afgesloten met een examen. Het vormt al jarenlang **reeds bestaand beleid**. Hiervoor is geen inbedding in het KR vereist.
  - Puppyncursussen en vervolgoopleidingen: Voor een gedegen puppy cursus kan men terecht bij de regionale verenigingen die aangesloten zijn bij de Raad van Beheer. Vrijwel alle KC's bieden deze puppy cursussen aan. Vervolgoopleidingen zijn de Gehoorzame hond I en II, Elementaire Gehoorzaamheid, Voortgezette Elementaire Gehoorzaamheid, en Verkeerszekere Hond. Daarnaast kan men met de hond ook een of meerdere hondensporten gaan beoefenen zoals agility, gedrag en gehoorzaamheid en flyball. Cynophilia heeft deze gedelegeerde activiteiten teruggegeven aan de Raad van Beheer; de sporten maken

onderdeel uit van het KR. De formele aanpassing in het KR moet nog plaatsvinden. Het vormt **reeds bestaand beleid**.

- Inzicht in het belang van socialisatie van de pups tijdens de nestperiode bij fokker: Veel fokkers van de Raad van Beheer zijn fokkers die op kleinschalige basis fokken. Bij deze fokkers is er veel aandacht voor het socialisatieproces bij de pups. Vaak verblijven de nesten in huis. Ook bij de fokkers die meerdere nesten per jaar fokken is er in het algemeen veel aandacht voor de socialisatie van de pups. Bij de locatiecontrole kijken we hiernaar. Dit doen we bij alle fokkers waar we een locatiecontrole uitvoeren. Veel honden worden immers als huishond gehouden en dan moeten ze goed gesocialiseerd zijn. De Raad van Beheer neemt dit nadrukkelijk mee in zijn communicatie richting fokkers. Ook de Fokkerstour biedt hiertoe mogelijkheden. Het is een belangrijk aspect dat steeds terugkeert op de Dag van de Hond, georganiseerd door de Raad van Beheer. Hiervoor is geen inbedding in het KR vereist en vormt **reeds bestaand beleid**.
- Bevorderen van de natuurlijke aanleg van honden: In de voorlichting die de bij de Raad van Beheer aangesloten rasverenigingen en kynologenclubs aan pupkopers en kopers van herplaatsingshonden geven, wordt aandacht geschonken aan het stimuleren van de natuurlijke aanleg van honden. Hiervoor is geen inbedding in het KR vereist en vormt **reeds bestaand beleid**.

Maatregelen waarover de Algemene Vergadering van de Raad van Beheer nog dient te besluiten

In het projectplan is een tweetal maatregelen beschreven die nog de goedkeuring van de AV vereist. In de volgorde van het projectplan 'Fairfok' gaat het hier om de volgende twee maatregelen.

Uiterlijk en gedrag

- Het beoordelen of de besten van het ras bij de aandachtsrassen 'fit for function' zijn en geen welzijnsbeperkende uiterlijke kenmerken vertonen door een team van onafhankelijke dierenartsen is **nieuw beleid**. Dit geldt ook voor het steekproefsgewijs beoordelen van de besten van een ras bij een aantal andere rassen door dit team. Dit betekent dat inbedding in het KR noodzakelijk is. Voordat het bestuur van de Raad van Beheer hiertoe een voorstel aan de AV doet, zal over deze beleidslijn en een aanvulling in het KR eerst gesproken worden met de rasverenigingen van de RSI-rassen, de tentoonstellinggevendende verenigingen (TGVN), de Vereniging van Keurmeesters op Kynologisch Gebied en andere betrokkenen. Als er een voldragen stuk ligt, wordt dit voorgelegd aan de AV. Voordat dergelijk nieuw beleid breed geïmplementeerd wordt, zal eerst een pilot plaatsvinden. Gegeven het succes dat deze maatregel in Engeland heeft ten aanzien van de maatschappelijke opinie rondom tentoonstellingen, willen wij graag in de loop van 2016 beginnen met een pilot. De ervaringen uit deze pilot kunnen dan meegenomen worden bij het voorbereiden van een definitief AV-voorstel.

Kennisniveau, houding en gedrag van betrokkenen

- Stelselmatige en objectieve publieksvoorlichting: De Raad van Beheer vindt stelselmatige en objectieve voorlichting aan het publiek over een gezonde en sociale hond van groot belang. Wij willen hiertoe invulling geven aan een publiekscampagne om de voordelen van een stamboomhond onder de aandacht

van een breed publiek te brengen. Een aanzet hiertoe is gepresenteerd op de AV van 20 juni 2015. Het betreft hier **nieuw beleid**.